

Robert JANUSZ

NAUKA I TEOLOGIA NAD JEZIOREM ALBANO

Science and Theology: Ruminations on the Cosmos, Ch. Impey and C. Petry (ed.), Vatican Observatory Publications, 2003, (distributed by the University of Notre Dame Press, Notre Dame, IN), ss. XVI + 166.

Książka zawiera osiem artykułów mówiących o tematach, które stanowiły myśl przewodnią konferencji zorganizowanej przez Obserwatorium Watykańskie (i wspieranej przez Templeton Foundation) w Rocca di Papa nad brzegiem jeziora Albano we Włoszech w czerwcu 2002 roku. W konferencji brało udział ponad 50 uczonych z ponad 20 krajów. Wielu z nich uczestniczyło wcześniej w „szkołach letnich” organizowanych przez Obserwatorium Watykańskiego co dwa lata, poczynając od roku 1986. Na spotkaniu reprezentowane były różne dyscypliny naukowe i różne religie. Dyskusje te, o wyraźnie interdyscyplinarnym charakterze, utrwalone w książce, mogą być punktem wyjścia do dalszych studiów i poszukiwań. Książka, wydana na dobrej jakości papierze, choć nieco nieporęcznym formacie 21x28cm, ma dobrej jakości okładki, na które składają się kolorowe reprodukcje artystyczne przedstawiające Boga-Architekta, z cyrklem w dłoni.

Przedmowę do książki napisali: G. Coyne S.J. (gospodarz konferencji), Ch. Impey (organizator) i C. Petry (wydawca), zaś Wprowadzenie — E.J. Maggio i P. Verdes. Na treść książki składają się następujące artykuły: W.E. Carroll (University of Oxford, UK), „Thomas Aquinas, Creation, and Big Bang Cosmology”; G.V. Coyne (dyrektor Obserwatorium Watykańskiego, Watykan), „The Sacred Cows of Religion and Science Meet”; O. Gingerich (Harvard University,

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

USA), „Dare a Scientist Believe in Design?”; Ch. Impey (University of Arizona, USA), „Truth and Beauty in Cosmology”, E. McMullin (University of Notre Dame, USA), „Anthropic Reasoning in Cosmology”; N.C. Murphy (Fuller Theological Seminary, USA), „Scientific Cosmology: A New Challenge to Theology”; L. Rothschild (NASA Ames Research Center, USA), „Life in the Universe: An Astrobiological Perspective”; Trinh Xuan Thuan (University of Virginia, USA), „Science and Buddhism: At the Crossroads”.

W pierwszym artykule Carroll stwierdza, że używanie kosmologii do potwierdzania lub obalania stworzenia wiąże się z niezrozumieniem tak Biblii, jak i nauki. „Nicość” jako pojęcie w teologii lub filozofii jest bowiem czym innym niż fizyczna próżnia, która nie jest nicością absolutną. Zmiany w świecie opisywanym przez naukę są zawsze związane z procesami, natomiast stwarzanie dotyczy istnienia a nie zmian w rzeczach.

Dla Coyne’a doświadczenie wiary jest czymś zasadniczo różnym od konkluzji procesu racjonalistycznego. Z metod naukowych robi się dziś bożka, a tymczasem Bóg jest osobowy, więc objawia się na osobowy sposób, a także przez swoje stworzenie. Wykorzystanie nauki współczesnej w kontekście teologicznym ciągłego stwarzania mogłoby zbliżyć obie dziedziny do siebie. Opierając się na uniwersalnej bazie naszego rozumienia różne dyscypliny, będąc wierne swoim metodom, coraz bardziej otwierają się na siebie nawzajem. Nauka nie uprzedza wiary, a Bóg nie „służy” do zatykania luk w naszej niewiedzy.

Niewątpliwie, w patrzeniu na Początek następuje zderzenie się religii z nauką. Murphy widzi w tym jednak pewną pozytywność: chociaż nauka nie zawsze wspiera tradycyjne przekonania chrześcijan, to sprawia, że większość z dawnych problemów teologicznych wraca do debat.

Niech te trzy krótkie drogowskazy wystarczą do skierowania uwagi Czytelnika na tę cenną książkę. Może ona stanowić bogate źródło do refleksji z pogranicza nauki i wiary i można by sobie życzyć, by trafiła do rąk wprawnego tłumacza i do naszych polskich bibliotek.

Robert Janusz